<u>Θεσσαλονίκη 11-11-2016</u>

«ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»

Με αυτή την εισήγηση θέλω να προτείνω ένα σύνολο αρχών, οι οποίες διέπουν την Οικονομική Επιστήμη από την εποχή της επιστημονικής θεμελίωσής της μέχρι σήμερα. Η Οικονομική Επιστήμη μελετάει τις σχέσεις παραγωγής και εξηγεί τους νόμους που διέπουν την παραγωγή, διανομή, ανταλλαγή και κατανάλωση αγαθών στις διάφορες βαθμίδες ανάπτυξης της ανθρώπινης κοινωνίας. Το βέβαιο είναι ότι η Οικονομική Επιστήμη διαμορφώθηκε σταδιακά διασαφηνίζοντας και οριοθετώντας τις βασικές έννοιες με τις οποίες προσεγγίζει τα οικονομικά φαινόμενα της κοινωνίας.

Το πρώτο στάδιο της προσέγγισης είναι η αναζήτηση των εννοιών έτσι όπως διαμορφώθηκαν ιστορικά και εφαρμόστηκαν σε μεγάλο βαθμό στην καπιταλιστική οικονομία του 19ου , του 20ου αιώνα και μέχρι σήμερα κυρίως στην Ευρώπη και στην Αμερική, και ο αντίλογός τους της Μαρξιστικής Πολιτικής Οικονομίας στη Σοβιετική Ένωση και σε άλλες χώρες κυρίως της Ανατολικής Ευρώπης.

Η διατύπωση οικονομικών θεωριών στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ δεν βρισκόταν σε απόλυτη αντιστοίχιση με τις εφαρμογές έτσι τα θεωρητικά τους θεμέλια συνδέθηκαν με μαθηματικές αναλύσεις, οι οποίες ήταν περισσότερο ρυθμίσεις και οικονομετρικές επεμβάσεις χωρίς να εξηγούν την πορεία ή εξέλιξη της καπιταλιστικής οικονομίας. Η κριτική στις κύριες θεωρίες από τον Μαρξιστικό αντίλογο άνοιξε τον προβληματισμό για το πώς προσδιορίζουμε το εμπόρευμα, την αξία και πως μετατρέπεται η αξία σε τιμή. Ο πυρήνας του προβλήματος είναι η παραγωγή του εμπορεύματος στη βάση της εργασίας.

Μεθοδολογική αρχή σημαίνει αυτό που προσδιορίζουμε ως βάση και θεμέλιο κίνησης και λειτουργίας της οικονομίας, καθώς και της δυναμικής πορείας και εξέλιξή της.

Για να προχωρήσουμε την πρότασή μας θα κάνουμε μια αναφορά στο βιβλίο «Πολιτική Παιδεία» Α τάξης Γενικού Λυκείου, όπου στο πρώτο κεφάλαιο με τίτλο: «Κοινωνία, Πολιτεία, Οικονομία» δεν αναφέρεται πως εξελίχθηκε η οικονομία από την αρχαία εποχή μέχρι σήμερα, τις δε οικονομικές σχέσεις τις εννοεί σαν κοινωνικές σχέσεις και καθόλου αξιακές σχέσεις στο πεδίο της παραγωγής. Εδώ εννοούμε ότι οι συγγραφείς βλέπουν τις κοινωνικές σχέσεις ως αμετάβλητες και τις οικονομικές σχέσεις να μην παράγουν αξίες για τη διατήρηση και αναπαραγωγή του ανθρώπου, οπότε δεν αναζητούν σαν βασικό πυρήνα την εργασία και το εμπόρευμα.

Ειδικά το τέταρτο κεφάλαιο με τίτλο: «Η οικονομία» δεν ξεκινάει από το αξιακό σύστημα, ενώ η αξία της εργασίας και η αξία του παραγόμενου εμπορεύματος εξαφανίζεται και αντιπροσωπεύεται μόνο από τις χρηματικές τιμές. Το ερώτημα για μας είναι πως διαμορφώνεται η αξία και η τιμή του παραγόμενου υλικού

αγαθού ή προϊόντος. Πως διαμορφώνεται η παραγωγή και η ανταλλαγή των αγαθών.

Με βάση αυτές τις διαπιστώσεις θα θέλαμε να θέσουμε τους άξονες ή τις μεθοδολογικές αρχές προσέγγισης της Οικονομικής Επιστήμης στο σχολείο. Πρώτη μεθοδολογική αρχή είναι ο άνθρωπός και η εργασία. Η εργασία αναπτύσσει τις φυσικές και πνευματικές ικανότητες του ανθρώπου και αποτελεί μια συλλογική δραστηριότητα με την οποία αναπτύσσεται ο λόγος και η επικοινωνία και έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή αγαθών με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών. Μεθοδολογική αρχή της Πολιτικής Οικονομίας είναι να συγκεκριμενοποιηθεί το περιεχόμενο της εργασίας σε σύνδεση με την παραγωγή και τη μονάδα παραγωγής.

Μεθοδολογική αρχή είναι η ατομική και συλλογική εργασία στη βάση του καταμερισμού της εργασίας, ο οποίος εμφανίστηκε σε κάθε τομέα και μονάδα παραγωγής στους διάφορους τρόπους παραγωγής: δουλοκτητικό, φεουδαρχικό, καπιταλιστικό. Η εργασία μπορεί να είναι ελεύθερη με εξάρτηση του μισθού από τον εργοδότη της ιδιοκτησίας, μπορεί να είναι συνεταιριστική με συμμετοχή στο παραγόμενο αγαθό και στα κέρδη, μπορεί να είναι κρατική με υπαλληλικό μισθό.

Τα μέσα παραγωγής: εργαλεία παραγωγής, υποδομές, ενέργεια, Γη, πρώτες και βοηθητικές ύλες ως αντικείμενα εργασίας, αναπαράγονται, βελτιώνονται, τελειοποιούνται και οδηγούν σε ανάπτυξη της παραγωγικότητας και του εμπορεύματος. Τα μέσα παραγωγής μπορεί να είναι ατομική ιδιοκτησία, συλλογική-κρατική ιδιοκτησία και συνεταιριστική ιδιοκτησία. Ποιοι είναι οι όροι ιδιοκτησίας, παραγωγής και ανταλλαγής αγαθών σε σχέση με τις ανάγκες της διατήρησης της κοινωνίας και της αγοράς;

Βασική μεθοδολογική αρχή είναι η διαμόρφωση της τιμής του εμπορεύματος και του μισθού. Η αξία του εμπορεύματος δεν αποτιμάται μέσω ενός άλλου εμπορεύματος, αλλά μέσω της αξίας της εργατικής δύναμης, που εκφράζεται σε ώρες εργασίας και εξαρτάται από την μεταβολή της ποιότητας της εργασίας. Η τιμή της εργατικής δύναμης, ο μισθός εργασίας, είναι ένα μέρος της αξίας της εργατικής δύναμης που αποτιμάται σε ώρες εργασίας, όπου ένα μέρος τους πληρώνεται και το άλλο δεν πληρώνεται. Η διαμόρφωση του μισθού εργασίας εξαρτάται από την τριμερή σχέση εργοδότη, συνδικαλιστικής οργάνωσης, κράτους και επηρεάζεται από τις συλλογικές συμβάσεις. Έτσι γίνεται φανερό από πού παράγεται η αξία των αγαθών και τι σχέση έχει με την απόσπαση της υπεραξίας.

Μεθοδολογική αρχή είναι το κεφάλαιο ως κατηγορία συγκρότησης της οικονομικής μονάδας παραγωγής, ανταλλαγής, μεταφορών, διανομής και υπηρεσιών αγαθών. Πως σχετίζεται με την ιδιοκτησία και την εργασία και πως κινείται σε σχέση με τις επενδύσεις και τη διακίνηση των εμπορευμάτων στην αγορά;

Η διαρκής κίνηση του κεφαλαίου οδηγεί σε διαστρεβλώσεις της οικονομίας και της εξήγησης των οικονομικών φαινομένων, των όρων ικανοποίησης των αναγκών τοπικών, εθνικών, παγκόσμιων και δεν αντιστοιχούν με την πραγματικότητα πχ. φούσκα, η κρίση 2008-2016 και η κίνηση του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου. Η αγορά ως παγκόσμια διαμορφώνει τις τιμές και δεν λαμβάνει υπόψη την διαμόρφωση των αξιών.

Το πρόβλημα του χρήματος και των συναλλαγών έχει σχέση με το κεφάλαιο και τη λειτουργία του. Το ερώτημα είναι γιατί δεν αναφέρεται στα βιβλία του Λυκείου το πρόβλημα του χρήματος και της διακίνησής του μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος;

Εξετάζοντας το πρόβλημα εξάγουμε το συμπέρασμα ότι υπάρχουν μορφές δυσλειτουργίας στην οικονομία επειδή η αξία του αγαθού και η αξία του χρήματος έχουν ταυτισθεί πλήρως. Ενώ στην πραγματικότητα πρέπει να εξετάσουμε τη διαμόρφωση της αξίας του εμπορεύματος μέσα από την αξία της εργασίας και της ανταπόκρισης και ικανοποίησης των συνολικών αναγκών. Η άνοδος και η πτώση των τιμών αναγνωρίζεται σε διαφορετικά πεδία διακύμανσης από αυτά που έχουν σχέση με την πραγματική ανάγκη και την αντιστοίχιση των αγαθών.

Η επιστήμη της οικονομίας έχει ως βασικές κατηγορίες τη συλλογική δημιουργική διαδικασία και εξετάζει το πρόβλημα της σταθερότητας της οικονομίας. Ποιοι είναι οι όροι της σταθερότητας και τι εννοούμε ανάπτυξη και ύφεση. Είναι αυτές μορφές ισορροπίας;

Η οικονομική κρίση αποτελεί μεθοδολογικό άξονα προσέγγισης της οικονομικής επιστήμης. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να προσδιορίσουμε αν αποτελεί περιοδικό φαινόμενο που εμφανίζεται κατά χρονικά διαστήματα και αν αποτελεί βασικό στοιχείο λειτουργίας του καπιταλισμού. Οι κύριοι οικονομολόγοι ονομάζουν την κρίση με τον όρο ύφεση της οικονομίας. Όμως η κρίση αφορά την κρίση του καπιταλιστικού συστήματος, η οποία συνδέεται με τους όρους παραγωγής, ανταλλαγής και διανομής των υλικών και πνευματικών αγαθών.

Είναι η οικονομική κρίση απλώς ένα επαναλαμβανόμενο φαινόμενο στο πλαίσιο των διακυμάνσεων της οικονομικής δραστηριότητας και των επιχειρηματικών οικονομικών κύκλων στο σχήμα ανάπτυξη ύφεση ή είναι ένα φαινόμενο ιστορικό, κοινωνικό, οικονομικό, περιοδικό και συσσωρευτικό, που μπορεί να οδηγήσει τελικά σε αδιέξοδο και έλλειψη δυνατότητας ξεπεράσματος;

Η συγκέντρωση του κεφαλαίου στα μονοπώλια και στις τράπεζες οδηγεί στη συγκεντρωτική και απόλυτη διαχείριση και ρύθμιση του κεφαλαίου από όλο και λιγότερα άτομα κατά τη διαδικασία της κυκλοφορίας του, που αποσκοπούν μόνο στην αύξηση του κέρδους ανεξάρτητα από τη σχέση αξία της εργασίας, του εμπορεύματος και των αναγκών. Σε τελευταία ανάλυση δεν υπάρχει σύνδεση ανάμεσα στο ατομικό και στο δημόσιο συμφέρον. Τώρα τελευταία συζητείται

αυτό σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο θέτοντας επί τάπητος το πρόβλημα της δημόσιας λειτουργίας των τραπεζών επενδύσεων και εμπορικών, των συλλογικών συμβάσεων, του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού ζητήματος.

Πολλοί πιστεύουν ότι η κρίση της καπιταλιστικής οικονομίας είναι ένα επαναλαμβανόμενο φαινόμενο στην ιστορία, όπου για να φθάσουμε σε αυτή διανύονται φάσεις ύφεσης και ανάπτυξης και στο τέλος η κρίση ξεπερνιέται. Εδώ υπάρχει μια γενική άποψη ότι η κρίση ξεπερνιέται με οικονομικούς και πολιτικούς όρους και όρους πολιτικού καταναγκασμού και διάφορων ρυθμίσεων, που επιβάλλονται δια της διπλωματικής οδού ή μέσω παγκόσμιων οργανισμών.

Πιστεύω ότι η κρίση είναι περιοδικό και συσσωρευτικό φαινόμενο. Η κρίση είναι περιοδικό φαινόμενο που, μόνο τότε, ξεπερνιέται με καταναγκαστικές ρυθμίσεις-μέτρα. Όμως σταδιακά(ιστορικά-εξελικτικά) υπάρχει συσσώρευση των κρίσεων, που οδηγούν παγκόσμια σε αδιέξοδο και αδυναμία λύσης. Ο απαραίτητος μεθοδολογικός όρος που πρέπει να τεθεί σε μια συζήτηση για να δοθούν απαντήσεις σε σχέση με τη κρίση είναι η σχέση της αξίας της εργασίας, του εμπορεύματος και των αναγκών του ανθρώπου.

Πως γεννιέται η οικονομική κρίση; 1)Η κρίση είναι γέννημα της συσσώρευσης και συγκέντρωσης- συγκεντροποίησης του κεφαλαίου καθώς και της ρύθμισης, κατανομής, διαχείρισης και ελέγχου. Η συγκέντρωση του κεφαλαίου αυξάνεται με αποτέλεσμα όλο και περισσότερος πλούτος να ιδιοποιείται και να κατέχεται από όλο και λιγότερους ανθρώπους. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι το 3% των ανθρώπων έχει το 80% της ιδιοκτησίας και της κίνησης του κεφαλαίου. Η ιστορία δείχνει ότι οι σταδιακές φάσεις ενοποίησης, διεθνοποίησης και ολοκλήρωσης της λειτουργίας του παγκόσμιου κεφαλαίου πραγματοποιούνται μέχρι τις μέρες μας με εσωτερικές συγκρούσεις.

Υπάρχουν μηχανισμοί που οδηγούν στην ενοποίηση του μεγάλου επιχειρηματικού κεφαλαίου μέσω του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου (χρηματιστήρια). Το επενδυτικό και χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο δεν διακινείται για το δημόσιο και το καταναλωτικό συμφέρον στην αγορά, αλλά για το συμφέρον των τραπεζών, δηλαδή των χρηματιστηριακών μετοχών και των κερδοσκόπων(αγορά πώληση νομίσματος, κοπή νέου νομίσματος και αύξηση της ποσότητας του χρήματος που κυκλοφορεί, παράγωγα κλπ.).

Παλαιότερα οι τράπεζες έδιναν δάνεια για τίτλους ιδιοκτησίας και παραγωγικής διαδικασίας για τη βιομηχανία, τις μεταφορές, το εμπόριο, αλλά ταυτόχρονα ήλεγχαν τα αποτελέσματα της παραγωγικής τους αποτελεσματικότητας. Κατά αυτόν τον τρόπο η δανειοληψία λειτουργεί οικονομικά και παραγωγικά. Σήμερα η δανειοληψία λειτουργεί κερδοσκοπικά με την έννοια της κίνησης του κεφαλαίου και των μετοχών σε χρηματιστηριακές και κερδοσκοπικές αξίες, με την έννοια της ανόδου ή της καθόδου του επιτοκίου της αγοράς και όχι του επιτοκίου των τραπεζών. Η δανειοληψία σήμερα δεν γίνεται με βάση τις παραγωγικές αξίες. Το επιτόκιο της τράπεζας είναι σταθερό σε σχέση με τη

δυνατότητα της επιχείρησης να παράγει εμπορευματικές αξίες και όχι μόνο κέρδος. Σήμερα οι χρηματιστηριακές αξίες (μετοχές) καθορίζουν τα επιτόκια και το δανεισμό.

2)Η άνιση κατανομή του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ένας παράγοντας που γεννά τη οικονομική κρίση. Η κρίση γεννά την ανεργία, τη φτώχεια, την πτώση του εισοδήματος και την ψευδή διαμόρφωση του μισθού εργασίας. Η κρίση δεν είναι λάθος ρύθμισης και διαχείρισης του κεφαλαίου, αλλά ενδογενής στρέβλωση της απόδοσης του μισθού εργασίας εκ των κερδών και κατανομής του πλούτου. Υπάρχει ταυτόχρονα διαφυγή κεφαλαίου που κατευθύνεται σε τράπεζες του εξωτερικού και σε υπεράκτιες εταιρείες, χρήμα, δηλαδή, που δεν εντάσσεται στο παραγωγικό κεφάλαιο. Αυτή η διαφυγή συνδέεται με το ΑΕΠ και το φορολογικό σύστημα.

Το τραπεζικό σύστημα έχει μεταλλαχθεί πια σε κύριο όχημα κερδοσκοπίας. Το μεγαλύτερο μέρος της κερδοσκοπίας των τραπεζών και των άλλων κερδοσκόπων όπως των hedge funds έχει πραγματοποιηθεί με πολύ υψηλό δανεισμό. Η λεγόμενη επενδυτική μόχλευση έχει πάρει ασύλληπτες διαστάσεις στο σύγχρονο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Ας έρθουμε τώρα σε μια σημαντική πλευρά του σύγχρονου χρηματοπιστωτικού συστήματος τα πιστωτικά παράγωγα. Τα πιστωτικά παράγωγα είναι προϊόντα της λεγόμενης τιτλοποίησης, όπως για παράδειγμα ριψοκίνδυνα δάνεια που μεταλλάχθηκαν σε παράγωγα κάλυψης πιστωτικού κινδύνου(Credit Default Swaps-CDS).

Τα παράγωγα επεκτείνονται σε όλο το φάσμα της χρηματοπιστωτικής οικονομίας με αντικείμενο τις μετοχές, τα ομόλογα, τα επιτόκια, τα εμπορεύματα, τους δείκτες χρηματιστηρίων αξιών και εμπορευμάτων, ο πιστωτικός κίνδυνος κλπ. Σήμερα εκτιμάται ότι τα παράγωγα και τα δομημένα προϊόντα ξεπερνούν τα 570 τρις δολάρια ποσό 10 φορές μεγαλύτερο του παγκόσμιου ΑΕΠ. Στο κάδρο της αλόγιστης κερδοσκοπίας μπαίνουν και κράτη-επενδυτές. Για παράδειγμα μεγάλο μέρος των πετροδολαρίων τα τελευταία χρόνια τοποθετήθηκε σε τεράστια κρατικά επενδυτικά κεφάλαια, τα επονομαζόμενα Sovereign Wealth Funds (SWF).

Αυτή είναι η εικόνα της κρίσης τα τελευταία χρόνια και συνεχίζεται αυξανόμενη χωρίς διέξοδο, εφόσον, όπως είπαμε προηγουμένως δεν προσεγγίζεται πια στο πλαίσιο της Επιστημονικής Οικονομικής Θεωρίας, αλλά χρησιμοποιώντας τις επιστήμες εφαρμογών όπως τη λογιστική. Οι διέξοδοι που δίνονται είναι προσωρινοί, περιστασιακοί με την παρέμβαση της πολιτικής βούλησης και μόνο.

Υπάρχει η έννοια οικονομική «ανάπτυξη»; Η έννοια της οικονομικής ανάπτυξης δεν μπορεί να εξηγήσει το φαινόμενο της κρίσης και μέσω της συμπληρωματικής έννοιας «αειφόρος» να λύσει τα προβλήματα.

Η οικονομία δεν αναπτύσσεται απροσδιόριστα, αλλά βελτιώνονται οι υλικοί όροι διαβίωσης των εργαζομένων και των μεσαίων στρωμάτων σε σχέση με προηγούμενους δείκτες μεταβολής οικονομικών μεγεθών. Αναγνωρίζεται η μεταβολή του μισθού εργασίας σε σχέση με το προηγούμενο επίπεδο μισθού και ταυτόχρονα κινούνται σε ποικίλες καμπύλες μεταβολής ο ρυθμός ανόδου των τιμών των προϊόντων στην αγορά(πληθωρισμός), η σταθερότητα και μονιμότητα της εργασίας (ανεργία) και παρατηρείται δημόσιο έλλειμμα ή πλεόνασμα. Αυτό σημαίνει ότι όταν κινείται η αγορά ανάλογα με τη δυνατότητα της τεχνολογικής εξειδίκευσης, της παραγωγικότητας της εργασίας και της αξιοποίησης ενεργειακών πηγών στο διεθνή καταμερισμό του κεφαλαίου πληθυσμοί κρατών μπορεί να ευνοηθούν και να αυξηθεί ο μισθός εργασίας και η μικρή ιδιοκτησία σε επίπεδο στέγασης, δηλαδή βελτίωσης του επιπέδου διαβίωσης. Αυτό δεν συνιστά κανενός είδους υπέρβαση της κρίσης του καπιταλισμού, αλλά ειδικής κατανομής του πλούτου ανάλογα με τις ζώνες επιρροής και εκμετάλλευσης σε βάρος κατοίκων άλλων οικονομικών περιοχών.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης η κατανομή του πλούτου περνάει μέσα από το χρηματοπιστωτικό σύστημα και δεν δίνει τη δυνατότητα σε ένα κράτος από μόνο του να αξιοποιήσει το δικό του ενεργειακό και παραγωγικό πλούτο. Αυτό δείχνει ότι η έννοια «ανάπτυξη» είναι μια σχετική έννοια και πιο σωστά είναι η άνοδος ή η πτώση του δείκτη του μισθού, ανεξάρτητα από την αξία του πλούτου, της ακίνητης περιουσίας και των μέσων παραγωγής, τα οποία ανά πάσα στιγμή μπορούν να χάσουν μαζί με τη μικρή ιδιοκτησία την οικονομική τους αξία σε σχέση με μια άλλη οικονομική περιοχή ή κράτος. Όλα τα οικονομικά μεγέθη είναι αλληλο-μεταβαλλόμενα και αλληλο-συνδεόμενα και το μόνο που γίνεται είναι η ποσοτική αυξομείωσή τους. Επίσης πραγματοποιείται βελτίωση των υλικών όρων διαβίωσης όχι όλου του πληθυσμού, αλλά ενός μέρους του (κοινωνία των 2/3 ή 1/3 για παράδειγμα), ενώ στη συνολική οικονομία δεν μπορούμε να έχουμε τέτοια συγκριτικά μεγέθη. Το ΑΕΠ τελικά είναι ένα φαντασιακό μέγεθος που χρησιμοποιείται για διεθνείς συγκρίσεις και λειτουργεί κυρίως σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο(δανεισμός, χρέος κλπ).

Ένας άλλος μεθοδολογικός άξονας είναι η λειτουργία του δημόσιου χρέους και πως μέσα από την αύξηση του δημόσιου χρέους έχουμε μείωση των εισοδημάτων.

Επίσης πρέπει να εξετάσουμε ποιος είναι ο ρόλος του κεφαλαίου στη δημόσια επιχείρηση, πως και με ποιους όρους λειτουργεί σε σχέση με το ιδιωτικό. Στο σχολείο δεν διδάσκεται πως λειτουργεί το κεφάλαιο συνολικά, αλλά πως λειτουργεί μια οικονομική μονάδα με στόχο την παραγωγή προϊόντος, τη διαχείριση και το κέρδος.

Πως συνδέονται οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, το τραπεζικό σύστημα και τα δημόσια έργα. Πως αναπτύσσονται τα κέρδη του τραπεζικού κεφαλαίου;

Υπάρχουν ακόμη μερικές μεθοδολογικές αρχές και άξονες, όπως η παρέμβαση του κράτους στην οικονομία, οι κρατικές δαπάνες και τα έσοδα, οι δημόσιες

επιχειρήσεις, ο πληθωρισμός, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες και γενικά το χρήμα, η λειτουργία του εθνικού χρηματιστηρίου και των διεθνών χρηματιστηρίων, τις οποίες δεν μπορούμε να αναπτύξουμε στο χρονικό διάστημα αυτής της εισήγησης.

Τα παραπάνω αποτελούν μια κριτική στις προτάσεις που κάνει η πλειοψηφία των οικονομολόγων για το περιεχόμενο, τη θεωρία, τους όρους και τη μεθοδολογία της Οικονομικής Επιστήμης και αναδεικνύουν τις θεμελιώδεις μεθοδολογικές αρχές και κριτήρια προσέγγισής της. Οι άξονες αυτοί όχι μόνο δεν περιέχονται στα μέχρι τώρα Αναλυτικά Προγράμματα, αλλά το 2013 έγινε μια ταύτιση της Οικονομικής, της Πολιτικής επιστήμης και της Κοινωνιολογίας μέσω του μαθήματος «Πολιτική Παιδεία». Αυτή η ταύτιση εμποδίζει να αναπτυχθεί το Α.Π. προς αυτή την κατεύθυνση που είναι και μαθησιακά γόνιμη.

Το μάθημα «Πολιτική Παιδεία» δεν έχει κανένα ουσιαστικό και τυπικό περιεχόμενο και συρρικνώνει τις τρεις επιστήμες. Η ταύτιση των επιστημονικών αντικειμένων οδηγεί σε εμπλοκή της σκέψης του μαθητή και δεν του δίνει τη δυνατότητα να κατανοήσει τη διαφορετικότητα τους μέσα από τις αρχές, τους σκοπούς, το αντικείμενο και τη μέθοδο. Θέτουν δε εννοιολογικά και μεθοδολογικά ερωτήματα – προβλήματα που αντιστοιχούν σε διαφορετικά πεδία της κοινωνικής πραγματικότητας.

Επιπλέον το μάθημα «Πολιτική Παιδεία» έχει μέχρι τώρα αρνητικά αποτελέσματα σε μορφωτικό, διδακτικό, μαθησιακό και γνωστικό επίπεδο. 1)Σε μαθησιακό επίπεδο δημιουργείται σύγχυση, αφού υπάρχει αταξία και έλλειψη συστηματοποίησης των γνώσεων που διδάσκονται 2)Στο γνωστικό επίπεδο ο μαθητής καλείται να επεξεργαστεί αντικείμενα επιστημονικών γνώσεων που προέρχονται από διαφορετικές περιοχές της κοινωνικής πραγματικότητας για τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί διαφορετικές μέθοδοι έρευνας. 3)Το μορφωτικό αποτέλεσμα είναι ελλειμματικό γιατί δεν αλληλοεπιδρούν οι επιστήμες εννοιολογικά, ώστε η μία να βοηθάει την άλλη, αλλά τα αντικείμενα ταυτίζονται και διδάσκονται όλα από εκπαιδευτικό μίας ειδικότητας. Έτσι το οικονομικό αντικείμενο μπορεί να μετατραπεί σε κοινωνιολογικό ή νομικό. Κυριαρχεί μια κοινωνιολογίζουσα προσέγγιση των οικονομικών και πολιτικών φαινομένων, που οδηγεί σε διαστρέβλωση του αντικειμένου και της διδασκαλίας τους.

Τα διαφορετικά αντικείμενα και μέθοδοι πρέπει να διδάσκονται στον μαθητή ως ολοκληρωμένα επιστημονικά αντικείμενα, για να υπάρχει αντιστοιχία επιστήμης και μαθήματος, ώστε να κατοχυρώνεται η διακριτότητα του περιεχομένου και η αυτοτελής διδασκαλία τους. Για αυτό ζητούμε να ακυρωθεί το μάθημα "Πολιτική Παιδεία" στην Α και Β τάξη του Λυκείου και να κατοχυρωθεί η διακριτότητα του περιεχομένου και της αυτοτελούς διδασκαλίας της Οικονομικής Επιστήμης, της Πολιτικής Επιστήμης και της Κοινωνιολογίας. Πιο συγκεκριμένα **στην *Α΄ τάξη του Λυκείου να διδάσκεται ως μάθημα γενικής παιδείας 3 ώρες την εβδομάδα το μάθημα «Αρχές Οικονομίας».***

Παντελής Τέντες

Οικονομολόγος, Σχολικός Σύμβουλος